

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **Ing. A. M. pre prečin zanedbania povinnej výživy** podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. prerokoval na neverejnom zasadnutí 29. marca 2012 v Bratislave dovolanie obvineného Ing. A. M., zastúpeného obhajcom JUDr. L. D. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline zo 17. júna 2008, sp. zn. 1To 72/2008, a takto

r o z h o d o l :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného Ing. A. M. **sa o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Okresného súdu Čadca z 11. februára 2008, sp. zn. 2T 90/2006, bol obvinený Ing. A. M. uznaný za vinného z prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. na skutkovom základe, že

ako otec troch detí: K. M., nar. X., mal. R. M., nar. X. a mal. M. M., nar. X., ktoré boli vo výchove a starostlivosti matky B. M., bytom Č., úmyselne riadne na tieto deti neplatil výživné v dobe od 1. novembra 2003 do 11. februára 2008. K vyživovacej povinnosti bol aj zaviazaný rozsudkom Okresného súdu Čadca pod sp. zn. 5P 128/2002, z 26. septembra 2003, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline pod sp. zn. 6 CoP 4/04, prispievať mesačne spolu 4 500 Sk na všetky tri deti, a to vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám matky detí, pričom vyživovacia povinnosť mu vyplývala priamo zo Zákona o rodine. Obvinený takto za uvedené obdobie dlhuje k rukám B. M. 38 500 Sk, k rukám K. M., nar. X., 47 000 Sk a Ú. 11 000 Sk, nakoľko úrad práce v období od 12/2005 do 10/2006 vyplácal do rodiny M. náhradné výživné na deti R. a M. M. po 2 500 Sk mesačne. Obvinený v dobe, keď neplatil riadne výživné, bol stále v trvalom pracovnom pomere a zárobok, ktorý dosahoval, mu umožňoval platiť výživné pravidelne v plnej výške.

Za to bol odsúdený podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, pričom výkon uloženého trestu mu bol podľa § 49 ods. 1 písm. a/, § 50 ods. 1 Tr. zák. podmienene odložený na skúšobnú dobu 1 (jedného) roka.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie obvinený, ktorý v jeho dôvodoch uviedol, že je nevinný a doposiaľ nevie, podľa akého rozhodnutia a koľko má platiť na svoje deti. Vytýkal súdu prvého stupňa, že nezohľadnil v rozsudku skutočnosť, že na dcéru K. prispieval primerane, že o syna R. sa staral sám a matka detí nemala žiadať o náhradné výživné, pretože nebola v hmotnej núdzi. Okrem toho vytýkal postup orgánov činných v trestnom konaní v jeho veci. Na základe jeho odvolania vo veci rozhodoval Krajský súd v Žiline, ktorý uznesením zo 17. júna 2008, sp. zn. 1To 72/2008, podľa § 319 Tr. por. odvolanie obvineného zamietol.

Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňom 17. júna 2008, kedy vo veci rozhodol krajský súd.

Odpis rozhodnutia krajského súdu obvinený prevzal 24. októbra 2008 a prokurátor 20. októbra 2008.

Okresný súd Čadca predložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dovolanie obvineného Ing. A. M., ktoré podal prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. L. D. Dovolanie bolo podané na súde prvého stupňa 3. augusta 2011 (č.l. 298-300). Podané dovolanie neobsahovalo dovolací dôvod, preto súd v zmysle § 379 ods. 1 Tr. por. vyzval obhajcu na odstránenie nedostatkov dovolania, pričom obhajca na výzvu súdu doplnil dovolanie podaním z 26. októbra 2011 (č.l. 313) o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

V dôvodoch svojho mimoriadneho opravného prostriedku uviedol, že súd prvého stupňa pri rozhodovaní o neplnení vyživovacej povinnosti a zameškanom výživnom rozhodoval na základe rozsudku Okresného súdu Čadca z 26. septembra 2003, sp. zn. 5P 128/2002, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline pod sp. zn. 6CoP 4/04, ktoré rozhodnutie upravovalo výšku výživného za trvania manželstva. Ich manželstvo však bolo na základe jeho návrhu právoplatne rozvedené dňom 2. mája 2003, pričom výživné voči maloletým deťom pre čas po rozvode nebolo definitívne upravené. Súd ho uznal za vinného

z prečinu zanedbania povinnej výživy, keď si údajne neplnil vyživovaciú povinnosť v rozsahu stanovenom rozhodnutím, ktoré v čase rozhodovania súdu už bolo nahradené iným rozhodnutím, ktoré modifikovalo uvedené vzťahy a stotožnil sa s predchádzajúcou úpravou výživného. Konal tak v rozpore s uvedeným definitívnym rozhodnutím, nesprávne ho aplikoval a rozhodol na základe neúčinného a neplatného hmotnoprávneho ustanovenia občianskeho práva. Okrem toho vytýkal súdu, že v čase jeho rozhodovania už bolo zameškané výživné ako aj bežné výživné uhradené a dňa 18. septembra 2007 bolo odoslané na účet matky detí vo výške 125 000 Sk. V čase rozhodovania neviazol na výživnom žiadny dlh, čo potvrdil i jeho zamestnávateľ, preto nemohla existovať skutková podstata trestného činu podľa § 207 Tr. zák. a navyše pokiaľ by povinnosť v nejakej podobe existovala, namietal účinnú lútosť podľa § 86 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. V závere svojho dovolania navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie v dôsledku porušenia zákona.

Samosudkyňa súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručila rovnopis dovolania ostatným stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté, s upozornením, že sa môžu v lehote, ktorú im určila, k dovolaniu obvineného vyjadriť. V stanovenej lehote využil túto možnosť okresný prokurátor, ktorý podaním z 23. augusta 2011 (č.l. 305-306) navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie podal obvinený v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. prostredníctvom zvoleného obhajcu. Zároveň však zistil, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 (§ 382 písm. c/) Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach opakovane zdôrazňuje, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným k náprave výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych pochybení súdov a predstavuje výnimočné prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, ktorá zásada je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Táto výnimočnosť je vyjadrená práve

obmedzenými možnosťami pre podanie dovolania, aby sa širokým uplatňovaním tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia.

Dovolanie preto možno podať iba z dôvodov taxatívne vymenovaných v ustanovení § 371 Tr. por., pričom dôvod dovolania sa musí v dovolaní vždy uviesť (§ 374 ods. 2 Tr. por.). Dovolací súd je viazaný uplatnenými dôvodmi dovolania a ich odôvodnením (§ 385 ods. 1 Tr. por.) a nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Právne fundovanú argumentáciu má preto zabezpečiť povinné zastúpenie obvineného obhajcom – advokátom. Napriek tomu obhajca obvineného v písomnom zdôvodnení dovolania (č.l. 297-300) vytýkal nedostatky iba súdu prvého stupňa a vôbec neuviedol, v čom mal pochybiť odvolací súd, ktorý odvolanie obvineného ako nedôvodné zamietol.

Obvinený Ing. A. M. vo svojom dovolaní uplatnil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci citovaného dovolacieho dôvodu možno namietat', že skutok zistený súdom bol nesprávne právne kvalifikovaný ako trestný čin, hoci sa nejedná o trestný čin, alebo ide o trestný čin, ale jeho právna kvalifikácia nezodpovedá tomu, ako bol skutok v tzv. skutkovej vete výroku o vine popísaný. Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa. Zo samotnej dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je zrejmé, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. K tomu dovolací súd dodáva, že záver obsiahnutý vo výroku o vine je výsledkom určitého procesu. Uvedený proces primárne spadá do právomoci súdu prvého stupňa, ktorý v rámci tohto procesu musí najskôr zákonným spôsobom vykonať dôkazy a následne ich vyhodnotiť podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne a výsledkom tejto činnosti je zistenie skutkového stavu veci.

V tejto súvislosti Najvyšší súd pripomína, že väčšina námietok uvádzaných v dovolaní obvineného, bola už uplatňovaná v predchádzajúcich štádiách trestného konania i v odvolaní obvineného, pričom odvolací súd sa s jeho námietkami presvedčivo vysporiadal v dôvodoch svojho rozhodnutia.

Pokiaľ ide o námietky obvineného Najvyšší súd považuje za potrebné uviesť, že prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. sa dopustí ten, kto najmenej tri mesiace v období dvoch rokov neplní, čo aj z nedbanlivosti, zákonnú povinnosť vyživovať, alebo zaopatrovať iného.

Objektom tohto trestného činu, ktorý môže byť po subjektívnej stránke spáchaný úmyselne i z nedbanlivosti, je nárok na výživu, pokiaľ je založený na ustanoveniach zákona o rodine. Neplnením vyživovacej povinnosti sa oprávnenej osobe nedostane všetko, čo je obsahom tejto povinnosti. Pojem výživného nie je zákonom bližšie definovaný, pričom podľa ustálenej súdnej praxe výživné pre dieťa slúži na uspokojovanie všetkých životných potrieb pre jeho všestranný rozvoj po stránke fyzickej i duševnej a môže byť plnené predovšetkým platením v pravidelných opakujúcich sa sumách (§ 97 ods. 1 zák. o rodine), môže tiež spočívať v poskytovaní určitých naturálnych plnení (napr. poskytovaním bývania) a najmä v zabezpečovaní osobnej starostlivosti o oprávnenu osobu. Z hľadiska trestnej zodpovednosti páchatel'a sa však nevyžaduje, aby vyživovacia povinnosť a jej rozsah bola určená rozhodnutím súdu. V prípade, že o otázke výšky a rozsahu vyživovacej povinnosti bolo v občianskom (opatrovníckom) súdnom konaní už právoplatne rozhodnuté, nie je súd v trestnom konaní pri posudzovaní trestnej zodpovednosti páchatel'a za nesplnenie zákonnej povinnosti vyživovať, alebo zaopatrovať iného, týmto rozhodnutím viazaný. Pri rozhodovaní o vine súd v trestnom konaní posudzuje samostatne rozsah vyživovacej povinnosti páchatel'a ako predbežnú otázku podľa § 7 ods. 1 Tr. por. a môže preto vychádzať z iného rozsahu vyživovacej povinnosti páchatel'a, než bol určený občianskoprávnym rozhodnutím. V posudzovanej veci súd prvého stupňa v rámci riešenia predbežnej otázky sa plne stotožnil s výškou vyživovacej povinnosti v rozsahu, ako bola ustálená rozhodnutím v rámci občianskoprávneho konania. Povinnosť obvineného uhrádzať výživné svojim deťom vyplýva priamo z ustanovenia § 85 ods. 1 a nasl. zákona o rodine, bez ohľadu na to, či došlo k prípadnej konkretizácii výšky výživného rozhodnutím súdu v občianskoprávnom konaní, a preto jeho námietky, že neexistuje žiadne rozhodnutie súdu, sú v tomto prípade neopodstatnené. Zo skutkových zistení vyplýva, že obvinený dobre vedel, že jeho v tom čase

maloleté deti nie sú schopné samy sa živiť a ako ich otec je povinný prispievať na ich výživu. Napriek tomu si vyživovaciu povinnosť riadne neplnil, hoci bolo v jeho schopnostiach i možnostiach túto povinnosť riadne plniť.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že námietky obvineného smerujú výlučne do oblasti skutkových zistení. V rámci uplatneného dovolacieho dôvodu však nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., ani preskúmať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por., nakoľko ide o otázky upravené normami procesného práva a nie práva hmotného. Pre dovolací súd je rozhodujúce, ako už bolo vyššie uvedené, skutkové zistenie, podľa ktorého obvinený spáchal skutok tak, ako je uvedené v rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorého skutkovými závermi sa stotožnil aj odvolací súd. Popísanému skutkovému stavu plne zodpovedá i právny záver vyjadrený v posúdení skutku ako prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1 Tr. zák. Použitú právnu kvalifikáciu podľa citovaného ustanovenia odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú do popisu skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov uvedeného prečinu.

K námietkam obvineného, že v čase rozhodovania súdu už bolo uhradené zameškané výživné i bežné výživné, a preto bolo potrebné v jeho prípade aplikovať ustanovenia o účinnej ľútosti v zmysle § 86 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., považuje Najvyšší súd za potrebné uviesť, že v priebehu dokazovania nebol produkovaný žiadny dôkaz o tom, že by si obvinený svoje povinnosti splnil.

Čo sa týka ustanovenia o účinnej ľútosti podľa § 86 ods. 1 písm. a/, písm. b/ Tr. zák., toto ustanovenie predpokladá, že prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207, nemal trvalo nepriaznivé následky a páchatel svoju povinnosť dodatočne splnil skôr, než sa súd odobral na záverečnú poradu a zároveň úradu práce, sociálnych vecí a rodiny uhradil náhradu za poskytnuté náhradné výživné. V danom prípade však o tejto skutočnosti niet v trestnom spise žiadnej zmienky, a preto neprichádzalo do úvahy použitie zvláštného ustanovenia o účinnej ľútosti.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zřejmé, že nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 371 Tr. por.

V posudzovanej veci neboli splnené zákonné podmienky dovolania, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dovolanie obvineného Ing. A. M. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave 29. marca 2012

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Vypracoval: JUDr. Peter Szabo

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová